

G'arbiy yevropa va sharqda feodal munosabatlarning yuzaga kelishi

Bobojonova Gulhayo Quadrat qizi

Telefon raqam: +998934560824

Gulhayobobojonova05@gmail.com

Mamarasulova Kumush Tagaymurodavna

Telefon raqam: +99899 217 35 25

shomamattuxtamishov136@gmail.com

Denov Tadbirkorlik va pedagogika institutining talabalari

Annotatsiya: ushbu maqolada g'arbda va sharqda feodal munosabatlarning yuzaga kelishi, o'rtasidagi tafovut shuningdek, birlashtiruvchi munosabatlari aks etgan.

Kirish so'zlar: Feodal — feodalizm davridagi yer egasi (feod egasi, G'arbiy Yeropada feodalizm o'rnatilgan davrda yirik feodalning egaligi mustaqil davlatga o'xshardi, Eng yaxshisi, dehqon yig'laganda; u xursand bo'lganda yomon“, dedi Rabbiiy, Lord va vassal o'rtasida og'zaki bitim tuzildi, Sharq feodal davlatlari tashkil topgan vaqtidan boshlab mutlaq monarxiya monarxiya shakli bo'lib, bu davr uzoq davom etdi.

Feodal — feodalizm davridagi yer egasi (feod egasi). O'sha davrning turli shtatlarida ular turli nomlarga ega edi. Ispaniyada — hidalgo (ispancha: hidalgo dan hijo de algo — tom ma'noda „birovning o'g'li“); Portugaliyada — fidalgo (portugalcha: fidalgo + de + algo dan fidalgo) [1.1] 'arbiy Yevropada feodallar feodal zinapoyasiga qurilgan: pastki (ritsar) xizmat qilish uchun er uchastkasini (zig'ir, janjal yoki fief) va yuqoridan (baron) serflar oladi. Qirol feodal zinapoyasining boshida edi, lekin uning kuchi odatda feodal zinapoyasida o'zlaridan past bo'lgan barcha yer egalari ustidan mutlaq hokimiyatga ega bo'lmagan yirik senyorlarning vakolatlariga nisbatan sezilarli darajada zaiflashdi („mening“ tamoyili).

vassalning vassali meniki emas"). vassal" kontinental Evropaning ko'plab davlatlarida ishlagan). Dehqonlar barcha darajadagi feodallarga tegishli yerlarda mehnat qilib, ularga korvee yoki yig'imlar to'laganlar. Dehqonlar xo'jayin dalalaridan hosil yetishtirib, yig'ishtirib olishdi, xo'jayinining uy hayvonlari va qushlarini parvarish qilishdi. Bundan tashqari, ular qal'alar, ko'priklar, yo'llar qurdilar va ta'mirladilar, hovuzlar va kanallarni tozaladilar, baliq ovladilar, o'rmonda qo'ziqorin va rezavorlar yig'dilar. Dehqonlar o'z tomorqalarida va uyda ishlab chiqarilgan mahsulot va narsalarning bir qismini: don, moy, asal, ip, zig'ir, kiyim-kechak, poyabzal, charm buyumlar, asboblarni feodalga berishga majbur edilar.

Feodal dehqonlarni hukm qilishi, ularni jazolashi va jarima solishi mumkin edi. Dehqonlarning yer va shaxsiy feodallarga qaramligi feodal qaramligi deyiladi. G'arbiy Yeropada feodalizm o'rnatilgan davrda yirik feodalning egaligi mustaqil davlatga o'xshardi. Feodal huquqlar:

- o'z fiefining aholisidan soliq yig'ish ;
- aholining hukmi ;
- boshqa feodallarga urush e'lon qilish va ular bilan sulh tuzish;
- ishonib topshirilgan fief xavfsizligini ta'minlash.

Lord va vassal o'rtasida og'zaki bitim tuzildi. Vassal xo'jayinga sadoqat bilan xizmat qilishga majbur edi va lord vassalni qo'llab-quvvatlash va homiylik qilishni va'da qildi. Biroq, shartnoma ko'pincha buzildi. Vassallar bir-biriga, xo'jayinining mulkiga hujum qilishdi. Doimiy o'zaro urushlar bo'lgan.

Ularning maqsadi qo'lga olish edi:

- dehqonlar yashaydigan yerlar;
- ozod qilish uchun to'lov talab qilgan olijanob qo'shnisi;
- o'lja (chet ellik dehqonlarni, cherkovlarni va boshqalarni talon -toroj qilish).[2.1]

Feodallar odatda ehtiyotkorlik va tejamkorlikni mensimagan. Boshqa feodallarning hurmatini qozonish uchun feodal saxiy bo'lishi kerak edi. Dehqonlardan olingan daromadlar

va harbiy o'ljalar ko'pincha sovg'alar, ziyofatlar, ov qilish, sayohat qilish, kiyim-kechak va ko'plab xizmatkorlarni saqlashga sarflangan. Keyinchalik feodallar ritsarlik sharafiga uchun maxsus qoidalar ishlab chiqdilar: ritsar ekspluatatsiyani izlashi, xristian dinining dushmanlari bilan kurashishi, zaif va xafa bo'lganlarni himoya qilishi kerak. Nafs qoidalari faqat feodallar o'rtasidagi munosabatlarda qo'llanilgan. Ammo bu erda ham ular doimo buzilgan. Kundalik hayotda, oilada ko'pgina feodallar qo'pol, shafqatsiz va takabbur edilar. Xotinlarning sochlari va singan burunlari eng ko'p uchraydigan hodisa edi. Dehqonlarning mehnatkashlariga, barcha „beparvo“ kishilarga, ularni „oddiy odamlar“ deb atashdi. „Eng yaxshisi, dehqon yig'laganda; u xursand bo'lganda yomon“, dedi Rabbiy. Hatto qo'shiqlarda ham feodallar ularni boqgan va kiygan odamlarga nafrat bildirishdi: Yomon va qo'pol bo'lgan erkaklar, Zodagonlik tishlarini keskinlashtiradi, Faqat tilanchilar menga yoqadi! Menga xalqni ko'rishni yaxshi ko'raman. Jinsiy aloqa va shahar kino, Azoblangan, isitilmagan!.. Shunday qilib, dehqonlar yog' olmaydilar, Mahrum qilish uchun, -Yildan yilga kerak. Hamma ularni qora tanada saqlang... (Bertran De Borne, 1195-yil tarjima A.Qovun) [3.1] Sharq mamlakatlarida bunday egalik bo'lmay, yer davlat mulki hisoblanardi. Yirik yer egalari davlatga bo'ysunardilar, dehqonlar va hunarmandlar esa bevosita davlatga renta-soliq to'lardilar. Yerga nisbatan davlat mulkchiligining mavjudligi o'rta asr Sharqida davlatning nisbatan markazlashishida muhim omil hisoblangan, lekin XVI- XVIII asrlarga kelib kapitalistik ishlab chiqarish munosabatlarining rivojlanishiga to'siq bo'lib qolgan. Jamiyatning bazasida feodal munosabatlar o'rin olgach, u ustqurmasida ham ba'zisining xarakterini ifodalaydigan o'zgarishlar ro'y berdi.

- Sharqda o'rta asrlardagi yirik mamlakatlarning feodal davlati va huquqi tarixi boshqacharoq bo'lgan. Bu yerda asosan kuchli byurokratik davlat apparatiga asoslangan despotik boshqaruv shakli saqlanib qoldi.

- Sharq feodal davlatlari tashkil topgan vaqtdan boshlab mutlaq monarxiya monarxiya shakli bo'lib, bu davr uzoq davom etdi. Umumiy o'xshashlik

1. Feodal jamiyatida va uning siyosiy tashkilotlarida cherkov mafkurasi katta rol o'ynab, dindorlar imtiyozli tabaqa hisoblangan. Sharqiy va G'arbiy Yevropada xristianlik, Osiyoning bir qancha mamlakatlarida islom, Xitoy, Yaponiyada Konfutsiylik va buddizm hukmron diniy mafkura hisoblangan.

2. Feodalizm boshlanganidan buyon, hatto undan avval ham, yer hukmdorlari hisoblangan. [4.1]

Xulosa qilib shuni aytish mumkinki, G'arbiy Yevropa va sharqda feodal munosabatlar bir xilda kechmagan ekan.

Foydalanilgan adabiyotlar:

1. «Фидальго» (ПТ). Словарь Приберам . Приберам Информатика. Каральди: 10 апреля 2018 г.
2. Бертран де Борн: Сирвентес 47 .
3. Бертран де Борн (Поэзия) — Мир Аксаса (неопр.)
4. Tarix ta'lim yo'nalishi talabasi 19.74-guruh talabasi Hamidov Shukrillohning G'arbiy yevropa va sharqda feodal munosabatlarning yuzaga kelishi.